

УДК 811.124:378.091.26.313:001.31](477)
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2025.38.24>

Людмила ШЕВЧЕНКО, канд. філол. наук, доц.
ORCID ID: 0000-0001-7876-6733
e-mail: ludshevchenko@medievist.org.ua
Національний університет охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика, Київ, Україна

Валентина ЧАТТОПАДХАЙ, студ.
ORCID ID: 0009-0002-0549-2131
e-mail: valentina852004@gmail.com
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПЕРШЕ В УКРАЇНІ СЕРТИФІКАЦІЙНЕ ТЕСТУВАННЯ НА РІВЕНЬ ВОЛОДІННЯ ЛАТИНСЬКОЮ МОВОЮ

Перше в Україні сертифікаційне тестування із латинської мови – складнощі та нюанси у проведенні оцінювання рівня знань з латини за "Загальноєвропейськими критеріями з мовної освіти".

Ключові слова: латинська мова, сертифікаційне тестування із латинської мови, популяризація латинської мови.

Цьогоріч 14 квітня відбулось перше в історії України сертифікаційне тестування на рівень володіння латинською мовою, результати якого визначались згідно з вимогами "Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти" (A1, A2 etc.). Ініціаторами та розробниками проекту сертифікації є Людмила Шевченко, кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри мовної підготовки та гуманітарних дисциплін НУОЗ України імені П.Л. Шупика та Костянтин Балашов, доктор філософії, випускник НМУ імені О.О. Богомольця. Захід відбувся за підтримки міжнародних партнерів: Яна Квапіша, заступника директора Інституту класичної філології Варшавського університету, доктора філологічних наук Януша Риби, (Ягелонський університет), доктора філології Анни Елізи Радке (Університет Філіпа у Марбурзі), доктора філології Анни Шиманської-Будзінської (Варшавський медичний університет).

Про те, як виникла ідея проведення тестування, хто брав у ньому участь та який відсоток учасників отримав сертифікат на підтвердження максимально можливого рівня знань, розповідають Людмила Шевченко та Костянтин Балашов.

– Як виникла ідея провести тестування?

– Зізнаюся, я взагалі тривалий час відкидала подібну думку – вимірювати знання латини за шістьма рівнями (від A1 до C2), запропонованими в "Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти". Коли я в 2016 р. написала для гімназії (на той момент Медична гімназія № 33 м. Києва, зараз Ліцей № 33 м. Києва) програму факультативу "Латинська мова та основи європейської культури", вона була новаторською, і спочатку нам дорікали, що ми не спираємось на цю рамку і не ставимо за мету довести наших здобувачів освіти до B1 чи до B2. Пам'ятаю, що я тоді написала досить роздратовану відповідь рецензентці про те, що не можна оцінювати знання з латинської за тими ж критеріями, що і знання комунікативних мов. Але це було майже десять років тому, а вже наприкінці 2024 року адміністрація Українського медичного ліцею НМУ О.О. Богомольця запропонувала провести сертифікаційне випробування для здобувачів освіти, щоб учні знали та усвідомлювали власний рівень володіння мовою. Саме тоді виникла ідея тестування, яка досить швидко реалізувалася.

– Яка аудиторія стала основою для проведення тестування?

– Основний склад – це старшокласники спеціалізованих шкіл (ліцеїсти, гімназисти), оскільки ми поширювали

інформацію передусім серед них. У нас не було достатньо часу на промокампанію тестування, але ми плануємо виправитися наступного разу, зрештою, уже цього року сертифікацію успішно пройшли близько десятка студентів – це студенти-класики, медики та кілька істориків, але наразі вони не є репрезентативною вибіркою.

– Чи плануєте в наступних тестуваннях розширити рівні до B, C?

– Мої колеги, які подивилися результати тестування, сказали, що ми можемо хоча б B1 поставити за мету наступного разу. Але на мою думку, це все ж таки зарано. Можливо, я занадто зосереджуюся на критеріях, з якими підходить до знання комунікативних мов, зокрема, мене бентежить розмовний компонент – це те, що перепинило в 2016 р.

– Скільки всього було зареєстровано охочих пройти сертифікацію?

– Для участі у тестуванні зареєструвалися понад 160 учасників – із ліцеїв та університетів медичного й гуманітарного профілів.

– Який відсоток учасників набрав прохідний бал для отримання сертифікатів?

– Більше третини. Всього за результатами тестування отримали сертифікати 57 учасників.

– Яка частина учасників набрала максимальний рівень A2?

– 44 учасники виявили знання рівня A2.

– Чи було помічено використання ШІ серед учасників тестування? Якщо так, то як це впливало на подальше оцінювання?

– Цього разу ми не перевіряли есе на використання штучного інтелекту за допомогою спеціального програмного забезпечення. Водночас, треба визнати, що глибина думок, які ілюструвалися за допомогою латинських речень, істотно відрізнялася: була група відповідей, досить схожих як переліком згаданих речень, так і поясненнями до них – можливо, це зумовлене спільністю поглядів учасників, зокрема на питання вибору професії, а може й не обійшлося без використання ШІ. Однак більшість праць однозначно належать природному інтелекту їхніх носіїв: про це свідчать як форма подачі – іноді дискусивна, навіть провокативна, почасти з використанням сленгу чи граматичними помилками, але завжди за цією формою були зрозумілі основні думки, які хотіли передати автори. Оскільки оцінювання есе складалося з двох рівнозначних критеріїв – наявності грамотно написаних трьох латинських речень та майстерності викладу

© Шевченко Людмила, Чаттопадхай Валентина, 2025

українською, то твори з оригінальними думками отримували більший бал, ніж загалом стандартні тексти. А проте ми з колегами зараз думаємо про проведення наступних тестувань і створення механізмів, які технічно унеможливають академічну недоброчесність.

– Чи вважаєте ви, що цей тест для студентів медичних ЗВО міг би замінити складання модулів або заліків?

– Саме другий вид тестових завдань, "Латинська мова і медична термінологія", можна було б спробувати використати таким чином, але для цього потрібна згода викладачів, які проводять заняття в конкретній групі чи на окремій кафедрі – вони повинні бути ознайомлені з цим, а ще краще – залучені до проведення. Я думаю наступного року ми зробимо повторне сертифікаційне тестування і подумаємо про те, як це "вмонтувати" в освітній процес. Учні медичного ліцею зверталися із запитанням, чи може сертифікат вважатися річною оцінкою. Вирішили так: якщо результат А2, то це підвищить оцінку, безперечно, а якщо людина не пройшла тестування, не набрала навіть мінімальний бал для отримання сертифіката, то це не вплине негативно. До певної міри, реалізація олімпійського принципу: зараховується найкращий результат.

– Як, на Вашу думку, можна популяризувати латинську мову серед молоді в Україні?

– Я думаю, цією промоцією повинні займатись або ровесники наших здобувачів освіти, або достатньо

молоді люди, які належно технізовані, щоб сполучити вічну латину з якимись сучасними способами передачі інформації. Мені здається, що у викладачів, які приходять після університету, є фора для того, щоб замотивувати свою аудиторію вивчати латинську мову. Проте це залежить не лише від віку – уміння комунікувати й людські якості мають вирішальне значення. Так, для мене блискучим зразком і наставником був професор, завідувач кафедри латинської мови Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, Юрій Вадимович Шанін. Ті, кому пощастило почути його лекції, доповіді чи промови (часто – латиною), назавжди залишилися зачаровані його проникливим розумом, переливами гумору й тонкої іронії, умінням донести власну думку, вичерпно відповісти на запитання й зрозуміти співрозмовника. Він завжди залишався в контексті науково-технічних досягнень, тому, думаю, Юрій Вадимович був би радий дізнатися про наше сертифікаційне тестування. І недарма учні Українського медичного ліцею НМУ імені О.О. Богомольця, знання латини в яких відповідає рівню А2, отримали на випуску відзнаку проф. Ю. В. Шаніна.

Джерела фінансування. Фінансування забезпечено Київським національним університетом імені Тараса Шевченка.

Отримано редакцією журналу / Received: 05.06.25
Схвалено до друку / Accepted: 30.09.25

Lyudmyla SHEVCHENKO, PhD (Philol.), Assoc. Prof.
ORCID ID: 0000-0001-7876-6733
e-mail: ludshevchenko@medievist.org.ua
Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Valentyna CHATTOPADHYAY, stud.
ORCID ID: 0009-0002-0549-2131
e-mail: valentina852004@gmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE FIRST CERTIFICATION TESTING IN UKRAINE FOR LATIN LANGUAGE PROFICIENCY

The first certification testing in Latin in Ukraine - difficulties and nuances in assessing the level of knowledge in Latin according to the "Common European Criteria for Language Education".

К е у в о р д с : *Latin language, Latin language certification testing, promotion of Latin language.*

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.